

Teaching Guide

Teaching Guide				
Identifying Data			2016/17	
Subject (*)	Medio social e cultural e a súa didáctica		Code	652G01025
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Graduate	1st four-month period	Third	Obligatoria	6
Language	Galician			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Didácticas Específicas			
Coordinador	Bas López, María Begoña		E-mail	begona.bas@udc.es
Lecturers	Diéguez Cequiel, Uxío-Breogán		E-mail	uxio.breogan.dieguez.cequiel@udc.es
	Bas López, María Begoña			begona.bas@udc.es
	García Morís, Roberto			roberto.garcia.moris@udc.es
Web				
General description	A materia está fundamentada sobre da base de que para coñecer e comprender o contorno sociocultural é necesario o recoñecemento da curiosidade como motor do coñecemento, a formación dunha mente crítica e de compromiso, e a valoración da creatividade, da imaxinación e da sensibilidade. Contémplanse os presupostos teóricos e as experiencias realizadas na Educación Infantil para a comprensión dos contidos, recursos e liñas de acción didáctica. A materia desenvólvese nestes parámetros e na súa programación cobra especial importancia o traballo activo do alumnado. O coñecemento do Medio Social e Cultural está directamente relacionado coas Ciencias Sociais.			

Study programme competences

Code	Study programme competences
A1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período de 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
A5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico.
A24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
A26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
A29	Valorar a importancia do traballo en equipo.
A33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
A36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
A37	Adquirir coñecemento sobre a evolución do pensamento, as costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
A39	Elaborar propostas didácticas en relación coa interacción ciencia, técnica, sociedade e desenvolvemento sustentable.
A40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados.
A62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
A66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social.
B1	Aprender a aprender.
B3	Aplicar un pensamento crítico, autocrítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa e espírito emprendedor.
B5	Traballar de forma colaborativa.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B7	Comunicarse de maneira efectiva nun contorno de traballo.
B8	Capacidade de adaptación a situacións novidasas.
B9	Autonomía na aprendizaxe.
B10	Capacidade de análise e síntese.

B11	Capacidade de busca e manexo de información.
B12	Capacidade de organización e planificación.
B15	Capacidade para asumir a necesidade dun desenvolvemento profesional continuo, a través da reflexión sobre a propia práctica.
B17	Capacidade para presentar, defender e debater ideas utilizando argumentos sólidos.
B18	Capacidade para relacionarse positivamente con outras persoas.
B20	Coñecemento de outras culturas e de outras costumes.
B22	Creatividade ou capacidade para pensar as cousas desde diferentes perspectivas, ofrecendo novas solucións aos problemas.
B24	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Learning outcomes			
Learning outcomes		Study programme competences	
Adquirir os coñecementos fundamentais e necesarios para a comprensión do medio social e cultural e a metodoloxía propia das ciencias sociais para aplicala ao coñecemento do medio social e cultural.	A36	B3	C1
	A37	B10	C6
		B11	C7
Desenvolver a capacidade de análise e síntese, de esquematización e discernir o prioritario do secundario. Desenvolver o pensamento crítico, autocrítico, lóxico e creativo.	A26	B1	
		B3	
		B10	
		B12	
		B17	
Desenvolver estratexias de traballo autónomo e en grupo a fin de potenciar a planificación, organización, a discusión, o diálogo e a negociación na fundamentación do ensino. Presentación de propostas de materiais didácticos, actividades, proxectos unidades didácticas e análises de experiencias. Desenvolver a capacidade para presentar, defender e debater ideas con argumentación sólida.	A24	B1	C1
	A26	B3	
	A29	B4	
	A33	B5	
	A36	B7	
	A39	B8	
	A66	B9	
		B11	
		B12	
		B17	
		B18	
		B22	
Adquirir a capacidade de transferir os coñecementos teóricos e prácticos da materia aos contextos das aulas de infantil con programacións e proxectos no marco da lexislación.	A1	B8	
	A5	B10	
	A62	B12	
		B15	
Promover o interese, o coñecemento e o respecto polo medio social e cultural propio, valorando o entorno inmediato. Promover o interese, o coñecemento e o respecto por sociedades e culturas diferentes.	A37	B6	C4
	A40	B20	C7
		B24	C8

Contents	
Topic	Sub-topic

Unidade 1: Introducción.	- Conceptos e interpretacións. Medio social e cultural e a relación coas ciencias sociais. - Dimensión didáctica das ciencias sociais. - A transversalidade da área de coñecemento do contorno.
Unidade 2: Fundamentos da didáctica do medio social e cultural.	- Traballando coas emocións e a imaxinación. - A aprendizaxe lúdica. - As saídas escolares e outras estratexias na didáctica do medio. - O traballo por proxectos.
Unidade 3: As coordenadas espazo e tempo e a formación do pensamento social	- A comprensión do espazo e do tempo: percepción e conceptualización. O contorno sociocultural nas coordenadas espazo-temporais. A vida en sociedade - O ensino-aprendizaxe do espazo e do tempo. Pensar e expresar o espazo e a idea de tempo. A representación.
Unidade 4: Recursos e materiais didácticos sobre o medio social e cultural	- Recursos e soportes. Recursos da aula e do centro escolar. Recursos externos. - Os materiais didácticos: funcións, clasificación, contexto. O deseño de actividades.
Unidade 5: Temas formativos para o coñecemento do medio social e cultural	- O contorno inmediato e o potencial educativo. Elaboración de propostas para a didáctica. - Patrimonio material e inmaterial, Concepto e potencialidades. Didáctica do patrimonio. Propostas didácticas para o ensino-aprendizaxe. - Introducción ao coñecemento do medio social e cultural de Galicia. Patrimonio cultural de Galicia.

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student's personal work hours	Total hours
Introductory activities	B1	1	0	1
Document analysis	A24 B11	1	1	2
Directed discussion	B7 B17 B18	1	1	2
Events academic / information	B8 B18 B22	1	1.75	2.75
Oral presentation	B17 C1	1	10	11
Field trip	A66 A40 B6	5	21.25	26.25
Seminar	A33 A36 A39 A62 B1 B3 B4 B7 B8 B12 B18 C6 C8	5	40	45
Collaborative learning	A29 B5	2	0	2
Critical bibliographical	B10 B11	1	1	2
Guest lecture / keynote speech	A1 A5 A37 A40 B15 B20 B24 C4 C7	21	0	21
Mixed objective/subjective test	A26 A37 A39 B9 B10 B20 C1	3	30	33
Personalized attention		2	0	2
(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.				

Methodologies	
Methodologies	Description
Introductory activities	Cada bloque temático iniciárase con exposicións de ideas que permitan aproximarse aos coñecementos previos do alumnado e á súa motivación e interese polo tema para acadar os obxectivos en cada un e no conxunto da materia.

Document analysis	Ao longo do curso, o alumnado terá ocasión de coñecer e manexar diversas fontes de información e documentación: orais, escritas, gráficas, iconográficas, epigráficas... así como artigos en revistas, libros, audiovisuais, páxinas web, etcétera. O traballo coas fontes servirá para a adquisición de coñecementos sobre das mesmas e para o seu recoñecemento e utilización como recursos didácticos.
Directed discussion	Levarase a cabo durante todo o curso, con especial incidencia naqueles temas que requiran unha maior participación na discusión, para traballar a capacidade de expresión oral, diálogo e argumentación principalmente.
Events academic / information	Asistencia e participación a un evento formativo que poderá ser en calquera modalidade de interese: conferencia, proxección, representación, exposición, etcétera. As alumnas e alumnos realizarán unha reflexión acerca da actividade.
Oral presentation	Os traballos de propostas de accións didácticas que se desenvolvan, serán obxecto de exposicións na aula por parte de todos os membros de cada pequeno grupo diante do grupo completo. Estas exposicións serán realizadas tanto ao presentar os traballos finalizados como durante a elaboración dos mesmos, algúns deles "in situ" en relación coas saídas de campo. Promoverase o intercambio de ideas, análise do exposto e suxestións para conseguir o debate construtivo acerca das propostas ou traballos presentados por cada pequeno grupo.
Field trip	Constitúen unha parte moi importante no desenvolvemento da materia e serán saídas programadas a contextos educativos e a contextos do contorno inmediato. Realizaranse diferentes tipos de saídas a fin de que o alumnado teña un coñecemento dobre: os tipos de saídas e o propio medio ou contorno inmediato. O alumnado desenvolverá capacidades relacionadas coa observación directa e sistemática, a experimentación, a recollida de información e a realización de propostas didácticas. Preténdese a inmersión no medio para a súa comprensión integral.
Seminar	Realización de proxectos ou propostas de acción didáctica, formulado dende o prisma dos seminarios e a súa técnica de discusión, participación, elaboración de documentos e conclusións. Organización en pequenos grupos para traballar conxuntamente en propostas didácticas relacionadas, principalmente, coas saídas de campo e con temas que xurdan da dinámica da propia materia e do grupo e temas propostos pola profesora. Os traballos en pequenos grupos serán presentados e debatidos no gran grupo conxuntamente.
Collaborative learning	Traballo conxunto en pequenos grupos.
Critical bibliographical	Realizaranse lecturas críticas de artigos de revistas, capítulos de libros ou calquera outro tipo de texto. Traballarase a comprensión, a capacidade de síntese e a valoración crítica, principalmente.
Guest lecture / keynote speech	As explicacións teóricas referiranse ós contidos básicos que forman a estrutura de cada tema. Realizaranse co apoio de documentación específica e medios audiovisuais e estará directamente relacionada coas metodoloxías utilizadas na docencia interactiva.
Mixed objective/subjective test	Ao longo do curso íranse realizando diferentes probas e actividades para avaliación continua, en relación cos contidos traballados e coas actividades recollidas nas metodoloxías. Realizarase unha proba escrita na primeira oportunidade de avaliación que versará tanto sobre aspectos teóricos tratados na docencia expositiva como nos prácticos das sesións interactivas. Teranse en conta aspectos tales como coñecemento dos conceptos fundamentais da materia, corrección e claridade na expresión, capacidade de síntese, capacidade de relación e creatividade.

Personalized attention

Methodologies	Description
Seminar	O alumnado recibirá atención personalizada que o oriente na metodoloxía para a realización das recensións bibliográficas e dos seminarios, así como no seguimento destes.

Assessment

Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Seminar	A33 A36 A39 A62 B1 B3 B4 B7 B8 B12 B18 C6 C8	Os proxectos que se realicen serán avaliados, principalmente, segundo criterios de planificación, corrección nos contidos, idoneidade para o nivel ou ciclo que se deseñen e creatividade nas propostas didácticas.	25

Mixed objective/subjective test	A26 A37 A39 B9 B10 B20 C1	1. Ao longo do curso iranse realizando diferentes probas e actividades para avaliación continua, en relación cos contidos traballados e coas actividades recollidas nas metodoloxías (presentación oral, saídas, recensión, eventos, etc.). Estas probas puntuarán ate 25. 2. Realizarase unha proba escrita na primeira oportunidade de avaliación que versará tanto sobre aspectos teóricos tratados na docencia expositiva como nos prácticos das sesións interactivas. Teranse en conta aspectos tales como coñecemento dos contidos fundamentais da materia, corrección e claridade na expresión, capacidade de síntese, capacidade de relación e creatividade. Esta proba puntuará ate 50.	75
---------------------------------	------------------------------	--	----

Assessment comments

Na avaliación terase en conta a asistencia a clase nas sesións expositivas e a participación activa e resultados de aprendizaxe das metodoloxías traballadas nas sesións de docencia interactiva, que serán de obrigada asistencia. O alumnado que non chegue a unha asistencia do 80% das clases presenciais, será avaliado pola proba escrita que pasará a ter un valor do 75% e un traballo individual co 25% que para ser avaliado será de obrigatoria asistencia a titorías para facer o seguimento do mesmo; ambas as dúas metodoloxías deberán ser superadas para superar a materia.

Valoraranse os coñecementos adquiridos, a comprensión e capacidade de síntese, a claridade expositiva oral e escrita e a participación e cumprimento nas tarefas que se encomenden tanto individuais como en grupo. Na planificación das metodoloxías desta Guía Docente non se indica a avaliación das que se inclúen na Proba Mixta 1. (presentación oral, etc.) por constituír un proceso de avaliación contínua e global.

-Na primeira oportunidade de avaliación terán carácter de NON PRESENTADO aquelas/es alumna/os que non concorran á proba mixta 2. (proba escrita), e non realizaran as actividades e tarefas encomendadas ao longo do curso que se inclúan nas metodoloxías relacionadas. Por tanto, para ter NON PRESENTADO non poden ter feito actividade ningunha da materia.

-Terán carácter de SUSPENSO aqueles/as alumnos/as que non superen a proba mixta 2. (proba escrita) ou que non se presenten a esta, e tiveran realizado previamente calquera das outras actividades e tarefas encomendadas ao longo do curso que se inclúan nas metodoloxías (punto 1. proba mixta e seminario). De superaren as avaliacións destas actividades, conservaráselles a cualificación ate a segunda oportunidade de avaliación.

-Os/as alumnos/as que concorrendo a unha segunda oportunidade de avaliación non tiveran realizado as actividades de avaliación propia e as de avaliación continua, terán realizar esta proba única na que terán que facer fronte a preguntas relativas a aquelas, debendo obter nestas preguntas unha cualificación mínima de 5.0.

-Para superar a materia os/as alumnos/as deberán superar a suma do seminario máis a proba mixta 1. por unha parte (=50 puntos), e por outra a proba mixta 2. (=50 puntos)

Sources of information

Basic	- Aranda Hernando, A.M. (2003). Didáctica del conocimiento del medio social y cultural en la educación infantil.. Madrid: Ed. Síntesis. - Aranda Hernando, A.M. (2016). Didáctica de las ciencias sociales en educación infantil.. Madrid: Síntesis - Benejam, P. et al. (2002). Las ciencias sociales: concepciones y procedimientos.. Barcelona: Graó. - Cooper, H. (2002). Didáctica de la historia en la educación infantil y primaria. . Madrid: Morata. - Coma Quintana, L., Santacana i Mestre, J. (2010). Ciudad educadora y patrimonio. Cookbook of heritage.. Gijón: Nigra - Cuenca, J.M. (2008). La enseñanza y aprendizaje de las ciencias sociales en Educación Infantil.. Jaén: Universidad de Jaén. - Egan, K. (1991). La comprensión de la realidad en la educación infantil y primaria. . Madrid: Morata. - Escamilla, A. (2009). Las competencias básicas en la programación de aula: infantil y primaria (3-12 años).. Barcelona: Graó. - Miralles, P., S. Molina y A. Santisteban (eds.) (2011). La evaluación en el proceso de enseñanza y aprendizaje de las ciencias sociales. . Murcia: A.U.P.D.C.S. - Pérez, E.M., Baeza, M.C., Miralles, P. (2008). El rincón de los tiempos. Un palacio en el aula de Educación Infantil.. Revista Iberoamericana de Educación, 48:1-10. - Pluckrose, H. (1993). Enseñanza y aprendizaje de la Historia. . Madrid: MEC ? Ediciones Morata. - Prats, J. y Santacana, J. (2009). Ciudad, educación y valores patrimoniales. La ciudad educadora, un espacio para aprender a ser ciudadanos.. Íber, 59, pp. 8-21 - Rivero Gracia, P. (coord.) (2011). Didáctica de las ciencias sociales para Educación Infantil.. Zaragoza: Mira Editores - Rodríguez Lestegás, F. (1995). Didáctica das Ciencias Sociais na Educación Infantil.. Vigo: Ed. Ir Indo. A bibliografía básica e as páxinas web iranse ampliando conforme se vaia tratando a materia.Páxinas web:http://innovarteinfantil.wordpress.comhttp://clio.rediris.eswww.edu.xunta.eswww.educahistoria.comwww.aaviladonga.eswww.atapuerca.comwww.educabarrie.orgwww.museobelasartes.coruna.eswww.educoruna.es
Complementary	- AA.VV. (1991-2008). Galicia. Proxecto Hércules.. A Coruña: Hércules de edicións - Coma, L. (2009). La evaluación de las actividades patrimoniales.. Íber, 59-22-37. - Mariño Ferro, X.R. (2000). Antropoloxía de Galicia.. Vigo: Xerais. - Bas, B. (2011). Imaxes do patrimonio cultural para traballar as competencia básicas.. A Coruña: XI Congreso Internacional Galego-Portugués de Psicopedagogía. A bibliografía complementaria irase ampliando conforme se vaian tratando e traballando os temas e actividades.

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Medio histórico e xeográfico de Galicia e a súa didáctica/652G01029

Subjects that continue the syllabus

Other comments

Os traballos dos seminarios entregaranse en presentación powerpoint, non impresos, a fin de colaborar nunha facultade respectuosa co medio ambiente e sostible. Poderanse entregar materiais didácticos elaborados complementarios, en caso de estimarse oportuno.

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.